

کتاب‌شناسی پژوهش‌های فقه‌الحديثی معاصر - اعظم صادقی‌نیا

فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه

سال چهاردهم، شماره ۵۶ «ویژه کتاب‌شناخت متون امامیه»، پاییز ۱۳۹۶، ص ۱۱۵-۱۴۵

کتاب‌شناسی پژوهش‌های فقه‌الحديثی معاصر

اعظم صادقی‌نیا*

چکیده: پژوهش‌های فقه‌الحديثی معاصر به معنی هر گونه اثری است که سدهٔ اخیر دربارهٔ فقه‌الحديث و مبانی آن، فهم حدیث، شرح حدیث، اجمال و تبیین در روایات، نقد متن حدیث، غریب‌الحديث، معناشناسی حدیث و... به رشتهٔ تحریر درآمده است.

در این نوشتار به معرفی اجمالی در حدّ اطلاعات کتاب‌شناسی بسیاری از این گونه آثار پرداخته شده است. این پژوهش‌ها شامل کتاب، مقاله و پایان‌نامه است که بر اساس ترتیب الفبایی نام نویسندگان تنظیم و ارائه گردیده است.

کلیدواژه‌ها: فقه‌الحديث، فهم حدیث، شرح حدیث، نقد متن حدیث.

*. دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث، دانشگاه فردوسی مشهد asadeghiniya@yahoo.com

فقه الحديث در لغت و اصطلاح

«فقه» در لغت به معنی علم به یک شیء و درک و فهمیدن آن است. (نک: جوهری، الصحاح، ذیل ماده مورد نظر) فقه یعنی فهمید. بنابراین فقه الحديث به معنای فهم و درک حدیث است.

فقه الحديث یکی از مهم‌ترین شاخه‌های دانش حدیث به شمار می‌رود. گمان می‌رود عبارت فقه الحديث از روایت مشهور پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله گرفته شده باشد که فرمود: «نَضَرَ اللَّهُ عَبْدًا سَمِعَ مَقَالَاتِي فَوَعَاها فَبَلَّغَهَا مَنْ لَمْ يَسْمَعْ فَرَبًّا حَامِلٌ فَفَقَّهٌ لَيْسَ بِفَقِيهٍ وَ رَبٌّ حَامِلٌ إِلَى مَنْ هُوَ أَفْقَهُ». (کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۴۰۳)

محدوده فقه الحديث، بررسی متن حدیث است. فقه الحديث دانشی است که به وسیله آن، و با بررسی متن حدیث، مراد و مقصود معصوم از قول، فعل و تقریر آن فهمیده شده و مشخص می‌گردد. (سلیمانی، فقه الحديث و نقد الحديث، ص ۴۶)

اهمیت فقه الحديث

پس از قرآن کریم، حدیث به عنوان مهم‌ترین مرجع و منبع استدلال و استنباط احکام شرعی به شمار رفته و نزد مسلمانان از والاترین جایگاه‌ها برخوردار بوده است. اهمیت فقه و فهم حدیث در روایات معصومین علیهم السلام تذکر داده شده است. چنانچه در دو روایت ذیل این مطلب، آشکار است. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «حدیث تدریه خیر من الف ترویه» (مجلسی، بحار الأنوار، ج ۲، ص ۱۸۵)؛ به نظر می‌رسد در گذشته اصطلاحی را که برای فهم حدیث به کار می‌برده‌اند، همان درایة الحديث بوده است. (نک: سلیمانی، بررسی نسبت فقه الحديث با درایة الحديث، مقالات و بررسیها، دفتر ۷۲، زمستان ۸۱، ص ۵۱-۶۰) در روایتی نیز امام صادق علیه السلام به فرزندش فرموده است: «يَا بُنَيَّ اعْرِفْ مَنَازِلَ الشَّيْعَةِ عَلَى قَدْرِ رِوَايَتِهِمْ وَ مَعْرِفَتِهِمْ فَإِنَّ الْمَعْرِفَةَ هِيَ الدَّرَافَةُ لِلرَّوَايَةِ وَ بِالدَّرَايَاتِ

لِلرَّوَايَاتِ يَلْعُو الْمُؤْمِنُ إِلَى أَقْصَى دَرَجَاتِ الْإِيمَانِ» (مجلسی، بحارالأنوار، ج ۱، ص ۱۰۶)

حدیث پژوهان فوایدی را برای فقه الحدیث ذکر کرده‌اند. با آگاهی از فقه الحدیث مراد و معنای واقعی معصوم از روایت دانسته می‌شود. نیز با آگاهی از فقه الحدیث می‌توان به ضعف یا قوت روایت پی برد. (نک: مسعودی، روش فهم حدیث، صص ۱۳-۲۰) بدین معنی که گاهی ممکن است یک روایت سند نامعتبر داشته و یا اینکه اساساً برای آن سندی ذکر نشده باشد که در نتیجه آگاهی از فقه الحدیث و بررسی متن و محتوای روایت، می‌توان حدیث صحیح را از ناصحیح تشخیص داد. همچنین با شناخت فقه الحدیث و قواعد و مبانی آن، جمع بین روایات مختلف و حتی متعارض، امکان‌پذیر است.

پیشینه فقه الحدیث

با نگاهی به منابع روایی و سخنان معصومین علیهم‌السلام چنین به دست می‌آید که نخستین کسانی که به فهم درست حدیث و آموختن آن سفارش می‌کردند، خود ائمه معصومین علیهم‌السلام بوده‌اند. (فیض کاشانی، الوافی، ج ۱، ص ۲۹۵) از روایاتی که در قبل ذکر شد این مطلب به روشنی فهمیده می‌شود.

از بررسی منابع تاریخی و روایی می‌توان آغاز تعمق و تدبّر در حدیث و معانی آن را، زمان امیرالمؤمنین علیه‌السلام دانست. (نک: مسعودی، روش فهم حدیث، ص ۲۴) چنانچه آن حضرت فهم صحیح روایات رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و معانی آن را به اصحاب و یاران خود ارائه و یاد می‌دادند. دیگر امامان علیهم‌السلام نیز با توضیح و تفسیر روایات، برداشتهای ناصواب از روایات را تصحیح کرده و غوامض و لغات دشوار حدیث را گوشزد می‌نمودند. ایشان حتی زمان و علت صدور احادیث را برای اصحاب خود روشن می‌ساختند. این توضیحات و روشنگریها، علاوه بر تأکید فراوان آنان بر فهم حدیث جدای از روایت به تنهایی بوده است. (نک: سلیمانی، «بررسی نسبت فقه

الحديث با دراية الحديث»، مقالات و بررسیها، صص ۵۱-۵۳)

با گذشت دوران حضور ائمه عليهم السلام و فاصله گرفتن و دوری از عصر امامان حاضر در میان مردم، این نحوه درک و فهم درست روایات در دوره‌های بعد نیز لازم و ضروری بود. همان گونه که وجود ابهامها، واژگان غریب، نواسخ، مجملات و... در قرآن، شرح و تفسیر آن را لازم می‌شمارد، در حدیث نیز با وجود این گونه ابهامات، فهم و تفسیر آن، انکار ناپذیر است.

در فقه الحدیث علاوه بر فهم لغات و واژگان مشکل حدیث، مباحث دیگری چون مطلق و مقید، عام و خاص، مجمل و مبین، ناسخ و منسوخ و... که به تفسیر و فهم حدیث کمک نماید، بحث می‌شود. توجه به چنین مسائلی بود که در دوره‌های بعد، محققان و عالمان حدیث در شیعه و اهل سنت، شاخه‌هایی را برای فقه الحدیث ترسیم کرده‌اند و نوشته‌ها و آثاری را مربوط به هر موضوع نگاشته‌اند. زیر شاخه‌هایی از قبیل غریب الحدیث، اسباب صدور حدیث، نقد حدیث، اختلاف حدیث، خانواده حدیث، علل الحدیث و...

این نوشته‌ها و آثار به دلیل تنوع موضوعات و زیر مجموعه‌های فقه الحدیث، جداگانه و به صورت پراکنده انجام شده است. در این نوشتار، به جهت تسهیل در دستیابی و استفاده از این آثار، پژوهش‌های فقه الحدیثی (در زیر شاخه‌های گوناگون) دوره معاصر را جمع کرده و معرفی نموده است. این پژوهش‌ها شامل کتاب، پایان‌نامه و مقاله است. ناگفته پیداست که تعداد این پژوهش‌ها بیش از آن است که در این نوشتار گنجانده شده است. اما تلاش شده تا در حد توان و با هدف آگاهی و سهولت دسترسی پژوهشگران به این پژوهش‌ها، معرفی گردند.

- آقای، سیدعلی؛ بررسی حدیث‌شناسی خاورشناسان، آینه پژوهش، ش ۱۲۷، فروردین/ اردیبهشت ۹۰.

- آقای، سید علی؛ روش‌شناسی علامه محمد تقی شوشتری در نقد احادیث ساختگی، علوم حدیث، ش ۴۵-۴۶، سال دوازدهم، پاییز و زمستان ۸۶.

- آقای، سید مجتبی؛ جستاری درباره حدیث «الْقَدْرِيَّةُ مَجُوسُ هَذِهِ الْأُمَّةِ»، علوم حدیث، ش ۲۵، صص ۳۱-۵۱، پائیز ۱۳۸۱.

- ابراهیمی، ابراهیم - امام، محمدرضا؛ بررسی روایات رؤیت هلال و دلالت آنها بر رؤیت با ابزار نوین، علوم حدیث، ش ۴۵-۴۶، سال دوازدهم، پاییز و زمستان ۸۶.

- ابطحی، سید عبد المجید؛ نقش سنت در حجّیت فهم ظواهر کتاب، قبسات، ش ۲۹، صص ۲۱۵-۲۳۲، پائیز ۱۳۸۲.

- ابوطالبی، حسن؛ قرآن معیار ارزیابی احادیث، گلستان قرآن، پیاپی: ۹۲، صص ۳۰-۳۳، دی ۱۳۷۹.

- احتشامی‌نیا، محسن؛ مبانی فقه الحدیثی آیت الله میرزا مهدی اصفهانی، سفینه، ش ۲، صص ۲۹-۴۷، ۱۳۸۳ ش. قسمت دوم: سفینه، ش ۳، ص ۱۸. قسمت سوم: سفینه، ش ۴.

- آذرخشی، مصطفی - کامیابی، محمد مهدی؛ معنا شناسی حدیث «لو دلّیتم بحبل الی الارض لهبط علی الله» و نقد دیدگاه عرفا درباره آن، سفینه، سال ۹، ش ۳۶، پاییز ۱۳۹۱، صص ۱۰۶-۱۲۳.

- آریان فر، مهدی - نقی زاده، حسن؛ بررسی و نقد سند و متن حدیث کنز مخفی، علوم حدیث، شماره ۶۱، پاییز ۱۳۹۰، ص ۱۷۱.

- آشناور، مهدی؛ تعارض در احادیث و روش‌های حل آن، فصلنامه حُسن، شماره ۱۴، پاییز ۱۳۹۱، ص ۱۴۰.

- آصفی، محمد مهدی؛ نکاتی درباره حدیث عنوان بصری از امام صادق (ع)، علوم حدیث، ش ۲۵، صص ۲-۳۰، پائیز ۱۳۸۱.

- آصفی، محمد مهدی؛ درنگی در حدیث «اول العلم...»، علوم حدیث، ش ۳۴، صص ۱۶-۲۶، زمستان ۱۳۸۳.

- آصفی، مهدی؛ درنگ‌هایی در دعای ماه رجب، ترجمه عبدالرضا پورمطلوب، علوم حدیث، ش ۳۷ و ۳۸، صص ۱۶۷-۱۸۵، پائیز و زمستان ۱۳۸۴.

- آقائوری، علی؛ حدیث افتراق امت با نقل‌ها و پیامدها، هفت آسمان، ش ۱۸، صص ۱۲۷-۱۵۱، تابستان ۱۳۸۲.

- احسانی فر لنگرودی، محمد؛ پژوهشی در حدیث «قتیل العبره»، علوم حدیث، ش ۴۵-۴۶، سال دوازدهم، پاییز و زمستان ۸۶.

- احسانی فر لنگرودی، محمد؛ دو رویکرد ثبوتی و اثباتی در نقد حدیث، علوم حدیث، ش ۳۷ و ۳۸، صص ۱۲۳-۱۴۶، پائیز و زمستان ۱۳۸۴.

- احمدزاده، سید مصطفی؛ سیری در فقه الحدیث «حدیث اربعین»، فصلنامه علوم حدیث، شماره ۵۷، صص ۱۴۹-۱۷۳، پاییز ۱۳۸۹.

- احمدی، مهدی؛ مدلول و گستره قرآن در عرض حدیث بر قرآن، علوم حدیث، ش ۳۹، صص ۴۷-۶۵، بهار ۱۳۸۵.

- احمدی فقیه، محمد حسن؛ رابطه نیت و اخلاص: شرح حدیث بیستم از اربعین حدیث حضرت امام خمینی، تهران: مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر، ۱۳۶۷ ش.

- ادلبی، صلاح‌الدین بن احمد؛ منهج نقد المتن عند علماء الحدیث النبوی، بیروت: دارالآفاق الجدیدة، چاپ اول، ۳۷۱ ص، ۱۴۰۳ ق. / ۱۹۸۳ م.

- استاد ولی، حسین؛ سیره روایی شیخ صدوق، کتاب ماه دین، ش ۴۵-۴۶، صص ۶۸-۷۱، مرداد ۱۳۸۰.

- افتخار، مهدی؛ اسماء الحسنی: شرح دعای جوشن کبیر، قم: مطبوعات دینی، چاپ اول، ۴۹۹ ص، فارسی.

- افسرالدین، اسماء؛ نگاهی به روش حدیثی جمال الدین احمد بن طاووس، ترجمه حمید باقری، آینه پژوهش، ش ۱۲۶، بهمن/ اسفند ۸۹.

- اکبرنژاد، محمد تقی؛ آثار فقه الحدیثی و سندی نقل به معنا، نشریه: فقه، ش ۵۷، ۱۳۸۷ ش، صص ۱۴۶-۱۷۲.

- امینی، عبدالله؛ پژوهشی در مصحف حضرت فاطمه علیها السلام، بینات، ش ۵۶، سال چهاردهم، ش ۴، زمستان ۸۶.

- ایروانی، جواد؛ بازخوانی روایات توریه و حکم آن، حدیث پژوهی، ش ۸، صص ۸۷-۱۱۰، پاییز و زمستان ۹۱.

- ایزد پناه، عباس؛ اثبات صدور حدیث از طریق مضمون شناسی و متن، علوم حدیث، ش ۴، صص ۷-۲۹، ۱۳۷۶ ش.

- ایزدی، مهدی؛ نقد و فهم حدیث از منظر شیخ بهایی، دو فصلنامه تحقیقات علوم قرآن و حدیث، شماره ۱۸، ۱۳۹۱، ص ۲۳.

- ایزدی، کامران - گرامی، سید محمد هادی - فروتن تنها، مصطفی؛ کهن‌ترین اثر شیعی در شرح دعای سمات و مؤلف

آن، شیعه‌شناسی، ش ۳۳، بهار ۱۳۹۰.

- ایزدی مبارکه، کامران؛ اصول نقد متن حدیث و فهم آن در بحارالانوار، مقالات و بررسیها، ش ۷۹، صص ۱۱-۳۴، بهار ۱۳۸۵.

- ایزدی مبارکه، کامران - منتظری، مجتبی؛ ملاکهای نقد حدیث از منظر استاد علی اکبر غفاری، پژوهش دینی، زمستان ۱۳۸۴، شماره ۱۲.

- بابایی، مرتضی؛ نورانیت: شرحی بر حدیث علوی، اراک: کارا، ۱۳۷۷ ش.

- باجی، نصره - بستانی، قاسم؛ ائمه علیهم‌السلام و راهکارهای نقل، فهم و نقد حدیث، حدیث و اندیشه، ش ۲۰، صص ۲۷-۵۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۴.

- بارانی، محمد رضا؛ بررسی اختلاف روایات در کتاب الصحيح، مجموعه: رویکرد «الصحيح» به سیره رسول خدا، مجموعه مقالات نکوداشت آیت الله سید جعفر مرتضی عاملی، صص ۵۷-۹۰.

- بازبندی، محمدعلی؛ روش‌شناسی فقه الحدیثی فیض در وافی، استاد راهنما: محمدعلی مهدوی‌راد، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.

- باقری، حمید؛ بررسی متنی و سندی روایات «من بلغ»، حدیث اندیشه، ش ۵ و

۶، صص ۳۷-۹۲، بهار و تابستان ۱۳۸۲.

- باقری، حمید - معارف، مجید؛ کارکردهای «نقد متنی» احادیث نزد محدثان متقدم امامی؛ پژوهشهای قرآن و حدیث (مقالات و بررسیها)، سال ۴۵، شماره اول،

بهار و تابستان ۹۱، صص ۱۱-۷۰.

- باقری بیدهندی، ناصر؛ شرحی کوتاه بر حدیث «اسمای حسنی»، پیام حوزه، ش ۲۱، صص ۸۹-۱۰۹، بهار ۱۳۷۸.

- بانوی ایرانی؛ اربعین هاشمیه، ترجمه علویه همایونی، انتشارات هدی- ۵۹۶ ص- چاپ دوم، ۱۳۶۵ ش.

- برزگر، مهدی؛ ملاک پذیرش خبر و تأملی بر دیدگاه آیت الله خویی، فقه، ش ۶۸، تابستان ۹۰.

- بستانی، قاسم؛ تبارشناسی، مفهوم‌شناسی و ارزیابی احادیث وجوهیه، علوم حدیث، ش ۵۶، سال پانزدهم، شماره دوم، تابستان ۸۹، صص ۳۳-۵۸.

- بشوی، محمد یعقوب؛ نقد احادیث مهدویت از دیدگاه اهل سنت، مرکز جهانی علوم اسلامی، قم، ۱۳۶ صفحه، ۱۳۸۴ ش.

- بصیری، حمیدرضا - شفیعی، سید روح الله؛ بررسی تحلیلی حدیث «سلمان مآ» اهل البیت»، حدیث پژوهی، سال چهارم،

شماره هفتم، بهار و تابستان ۹۱، صص ۱۶۳-۲۱۰.

- بقاعی، علی نایف؛ الاجتهاد فی علم الحديث و أثره فی فقه الاسلامی، بیروت: دارالبشائر الاسلامیة، یک جلد، عربی، ۶۸۸ صفحه، ۱۴۱۹ ق.

- بکار، محمد محمود؛ اسباب ردّ الحديث و ماینج عنها من انواع، ریاض: دار طيبة، چاپ دوم، ۲۳۳ صفحه، یک جلد، عربی، ۱۴۱۸ ق./ ۱۹۹۷ م.

- بهرامی، محمد حسین؛ اندیشه‌های حدیثی علامه محمدتقی شوشتری (ره) در کتاب النجعة، علوم حدیث، ش ۳۱، صص ۳-۳۴، بهار ۱۳۸۳.

- بهرامی، مژگان؛ فقه الحديث از نگاه تفاسیر المیزان فی تفسیر القرآن و جامع البیان عن تأویل آی القرآن، استاد راهنما: مهرداد صفرزاده، مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه رازی کرمانشاه، ۲۸۹ صفحه، ۱۳۸۲.

- بهشتی پور، روح‌الله؛ معناشناسی حدیث تردد، مجله کتاب قیم، شماره ۵، بهار ۱۳۹۱، ص ۸۳.

- پاکتچی، احمد؛ مباحثی در علل الحديث (به ضمیمه بازشناسی متن مصباح الشریعه)، تنظیم و ویرایش: یحیی میر

حسینی، صالح زارعی، سلسله دروس "فقه الحديث" رشته الهیات، ارائه شده در دانشگاه امام صادق علیه السلام، چاپ اول، تهران، زمستان ۱۳۸۸.

- پاکتچی، احمد؛ اندیشه هفت اقلیم و ارزیابی یادکردهای آن در احادیث، مطالعات اسلامی، ش ۶۵ و ۶۶، صص ۱۷-۴۲، پائیز و زمستان ۱۳۸۳.

- پاکتچی، احمد؛ فقه الحديث: مباحث نقل به معنا، تهران: دانشگاه امام صادق علیه السلام، چاپ اول، ۶۱۶ صفحه، ۱۳۹۴.

- پاکتچی، احمد؛ فقه الحديث (با تکیه بر مسایل لفظی)، تهران: دانشگاه امام صادق علیه السلام، چاپ دوم، ۴۵۲ صفحه، ۱۳۹۲.

- پاکتچی، احمد؛ نقد متن، تهران: دانشگاه امام صادق، چاپ اول، ۳۵۲ ص، ۱۳۹۱.

- پسندیده، عباس؛ درآمدی بر روش شناسی فهم معارف روان شناختی از احادیث، علوم حدیث، ش ۴۵-۴۶، سال دوازدهم، پاییز و زمستان ۸۶، ص ۸۸.

- پورمطلوب، عبدالرضا-الموسوی، السید علی عباس؛ فقه الحديث از دیدگاه عرفا، علوم حدیث، بهار ۱۳۸۵- شماره ۳۹، صص ۸۵-۱۰۴.

- پهلوان، منصور - آگاهی، معصومه؛

جایگاه تأویل در روایات تفسیری امام
سجاد علیه السلام، سفینه، ش ۲۷، تابستان ۸۹.

- تاج الدین، مهدی؛ النور المبین فی شرح
زیارة الاربعین، قم: دارالأنصار، چاپ اول،
۲۴۸ صفحه، عربی.

- ترکمانی، حسین علی؛ حدیث لوح
فاطمه علیها السلام و نکته‌هایی در شرح آن، علوم
حدیث، ش ۶، صص ۲۴۵-۲۵۸، زمستان
۱۳۷۶.

- توکلی، منوچهر؛ فقه الحدیث در تفسیر
المیزان، استاد راهنما: سید رضا مؤدب،
کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس
قم، ۲۴۵ صفحه، ۱۳۷۹.

- پیروزفر، سهیلا - ناجی صدره، طاهره؛
جایگاه روایت در تفسیر تسنیم، حدیث
پژوهی، پاییز و زمستان ۱۳۹۱، شماره ۸،
صص ۱۱۱-۱۴۰.

- جعفریان، رسول؛ روش ابن حزم در نقد
اخبار تاریخی، پژوهش و حوزه، ش ۱۳ و
۱۴، صص ۵-۵۶، بهار و تابستان ۱۳۸۲.

- جلالی، عباس؛ نقدی بر حدیث
«أصحابی کالنجوم»، علوم حدیث، ش ۱-
صص ۱۵۳-۱۸۱، پائیز ۱۳۷۵.

- جلالی، مهدی؛ سیری در کتاب «الاخبار
الدخيلة» درآمدی بر تحقیق در اسباب و
معیارهای بازنگری و پالایش حدیث،

علوم حدیث، ش ۵ و ۹، صص ۱۵۴-۱۹۱،
مهر ۱۳۷۶.

- جلالی، مهدی؛ نگرشی به فراز و فرود
کارنامه حدیث نگاری شیخ صدوق، کتاب
قیم، تابستان ۱۳۹۰، شماره ۲، صص ۱۷۱-
۱۹۶.

- جلالی، مهدی-دهقانی فارسانی، یونس؛
بررسی مضمونی روایت مرحومه بودن
امت مسلمان، علوم حدیث، ش ۵۹-۶۰،
بهار و تابستان ۹۰.

- جمشیدی، اسدالله؛ قواعد فهم حدیث،
معرفت، ش ۸۳، صص ۵۶-۶۱، آبان ۱۳۸۳.
- جوادی، قاسم؛ نگاهی به «التعلیقه علی
الکافی» میر داماد، علوم حدیث، ش ۱۵،
صص ۱۸۶-۱۹۶، بهار ۱۳۷۹.

- جوادی، محسن؛ نگاهی به «شرح چهل
حدیث» امام خمینی (ره)، فصلنامه نقد و
نظر، شماره ۲۲، بهار ۱۳۷۹، ص ۷۰.

- جوهری، محمود؛ شرح واره‌ای بر
خطبه شعبانیه نبویه، گلستان قرآن، ش ۴۵،
صص ۳۳-۳۵، دی ۱۳۷۹.

- جهانبخش، جويا؛ مشرعة بحارالأنوار بین
نقض الهدف و فقد المنهج و ضحالة النقد،
علوم الحدیث، ش ۱۸، صص ۲۹۲-۳۳۶،
رجب ۱۴۲۶ ق.

- جهانبخش، جويا؛ اخبار مشکوک در

میراث مأثور اخلاقی، فصلنامه اخلاق، ش ۸

- حاج رسولی، محمد؛ فاطمه علیها السلام پاره تن پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و سلم، علوم حدیث، ش ۲۶، صص ۳۱-۴۶، زمستان ۱۳۸۱.

- چلونگر، محمدعلی - عباسی، علی اکبر؛ نقد و بررسی مباحث تاریخی نامه ۳۷ در ترجمه‌ها و شرح‌های نهج البلاغه، علوم حدیث، صص ۸۰-۹۲، ش ۵۷، پاییز ۱۳۸۹.

- حائری حسینی، سید محسن؛ الثقلان و دعمهما لحجّة السنّة، علوم الحدیث، ش ۱، صص ۱۳-۸۳، اردیبهشت ۱۳۷۶.

- حُبُّ الله، حیدر؛ فقه الحدیث، شهادت اصحاب الکتب الحدیثیه و مدى دلالتها علی یقینیة الصدور، فصلنامه فقه اهل البيت علیهم السلام، شماره ۶۲، زمستان ۱۳۹۰، ص ۱۷۳.

- حجّت، هادی؛ ارزیابی کلی الکافی از منظر علّامه مجلسی در مرآة العقول، علوم حدیث، ش ۴۵-۴۶، سال دوازدهم، پاییز و زمستان ۸۶.

- حجت هاشمی خراسانی، ابومعین حمید الدین؛ أربعین حجت، شرح چهل حدیث در فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام، قم: حاذق، چاپ اول، ۲۵۶ ص، ۱۳۷۰ ش.

- حدادیان، عبدالرضا - مؤذّب، سید رضا؛ بررسی دلالتی روایات تحریف نما در

تفسیر عیّاشی؛ حدیث پژوهی، ش ۸، صص ۱۴۱-۱۶۶، پاییز و زمستان ۹۱.

- حسن پور، ابوالقاسم؛ پژوهشی در حدیث طلب العلم، الهیات و حقوق، ش ۱۱، صص ۱۷۱-۱۹۶، بهار ۱۳۸۳.

- حسن زاده آملی، حسن، نود و یک وجه در معنی یک حدیث، وقف میراث جاویدان، ش ۴، صص ۶۰-۷۰، دی ۱۳۷۲.

- الحسنی، الهاشم؛ من فقه البخاری: إعادة البخاری الحدیث فی مواضع کتابه، الازهر، السنة الخامسة و الخمسون، صفر ۱۴۰۳ - الجزء ۲، ۲ صفحه، صص ۱۵۸-۱۵۹.

- حسین پوری، امین؛ بازمانده‌هایی از کتاب المعراج شیخ صدوق (ره)، آینه پژوهش، ش ۱۲۶، بهمن / اسفند ۸۹.

- حسینی، سید احمد؛ نقش زمان و مکان در حلّ تعارض أخبار، نقد و نظر، سال دوم، ش ۵، صص ۲۰۶-۲۲۱، زمستان ۱۳۷۴.

- حسینی، سید محمد رضا؛ سیری در نهج الولاية فی شرح نهج البلاغه (ج ۱)، آینه پژوهش، ش ۶۰، صص ۸۷-۹۳، ۱۳۷۸ ش.

- حسینی آل مجلّد شیرازی، سید حسن؛ اسباب الحدیث النبوی فی التراث الامامی، علوم الحدیث، ش ۲، صص ۵۸-۱۰۶،

- رجب ۱۴۱۸ ق.
- قسمت دوم: علوم الحدیث، ش ۴، صص ۴۵-۱۰۳، رجب ۱۴۱۹ ق.
- حسینی بیرجندی، حسین؛ غریب الحدیث فی بحار الانوار، تحقیق: مرکز بحوث دارالحدیث، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۴۲۱ ق. / ۱۳۷۹ ش.
- حسینی جلالی، سید محمد حسین؛ المؤلف من أحادیث السلف، مصحح: حسینی جلالی، سید محسن، علوم الحدیث، ش ۱۳، صص ۱۱۲-۱۷۶، اسفند ۱۳۸۱.
- الحسینی الجلالی، السید محمدرضا؛ غریب الحدیث من ادوات فقه الحدیث، دو فصلنامه علوم الحدیث، شماره ۲۳، زمستان ۱۳۸۶، صص ۹-۲۶.
- حسینی شاهرودی، سید مرتضی - شریعتی، فهیمه؛ بررسی مفهوم استغفار در صحیفه سجّادیه، مطالعات اسلامی، ش ۳/ ۸۶، صص ۴۵-۶۲، بهار و تابستان ۹۰.
- حسینی شیرازی، سید صادق؛ حلیة الصالحین فی ظلال دعاء مکارم الاخلاق، قم: سلسله، چاپ اول، ۴۱۶ ص، عربی.
- حسینی کاشانی، سید ماجد؛ شرح فقرة من دعاء عرفه، تحقیق: فارس حسن کریم،
- میقات الحج، سال دوم، ش ۳، ۱۴۱۶ ق.
- حمیدیّه، بهزاد؛ میثولوجیا نقد الحدیث فی تیار التنویر، ترجمه السید حسن مطر، فصلنامه نصوص معاصره، شماره ۲۰، ۱۳۸۹، ص ۱۱۱.
- حنفی، حسن؛ از نقد سند تا نقد متن، ترجمه: سید محمد حسین روحانی، علوم حدیث، ش ۱۶، صص ۸۶-۱۰۷، تیر ۱۳۷۹، قسمت دوم. (متن اصلی این مقاله در «مجلّة الجمعیة الفلسفیه المصریة» ش ۵، سال پنجم (۱۹۹۶ م)، صص ۱۲۹-۲۴۳، به چاپ رسیده است).
- حوت، محمد بن درویش؛ أسنی المطالب فی أحادیث مختلفه المراتب، پژوهش: عطا، مصطفی عبدالقادر، بیروت: دارالکتب العلمیّه، چاپ اول، ۳۶۰ ص، ۱۴۱۸ ق.
- حیدری آقایی، محمود؛ روش شناسی تاریخی ابن ابی الحدید، پژوهش و حوزه، ش ۱۳ و ۱۴؛ صص ۵۷-۹۰؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲.
- حیدری نراقی، علی محمد؛ رساله حقوق امام سجّاد علیه السلام (شرح نراقی)، قم: مهدی نراقی، چاپ اول، ۶۰۸ ص، فارسی.
- خباز قطیفی، سید منیر؛ فی ظلال دعاء

الافتاح، قم: باقیات، چاپ اول، ۲۵۶ ص، عربی.

- خدایاری، علی نقی؛ منابع و ابزارهای فقه الحدیث در امالی سید مرتضی، علوم حدیث، ش ۳۴، صص ۵۴-۶۷، زمستان ۱۳۸۳.

- خدایاری، علی نقی؛ روش‌ها و معیارهای نقد حدیث در آثار شیخ مفید، علوم حدیث، ش ۵۶، سال پانزدهم، شماره دوم، تابستان ۸۹، صص ۵۹-۸۴.

- خدایاری، علی نقی؛ رویکرد حدیثی سید حیدر آملی در جامع الأسرار، علوم حدیث، ش ۲۸، صص ۶۵-۹۷، تابستان ۱۳۸۲.

- خرّمیان، جواد؛ گفتار در روش فهم حدیث، خردنامه همشهری، ۲۴ اسفند ۱۳۸۴، شماره ۱، صص ۷۴-۷۵.

- خسروشاهی، سید مرتضی؛ فهم حدیث الغدیر؛ قم: مرکز بحوث الاسلامیه؛ ۱۳۹۸ ق.

- خلجی، محمد تقی؛ سحر سخن و اعجاز اندیشه در بازخوانی آموزه‌های مثبت: شرح دو خطبه از حضرت زهرا (علیها السلام)، قم: پرتو خورشید، چاپ اول، ۶۱۵ ص، فارسی.

- خوش فر، محسن؛ معناشناسی روایات صعب و مستصعب، حدیث اندیشه، ش ۸-۹، پاییز ۸۸ / تابستان ۸۹.

- خیاط، أسامه عبدالله عبدالغنی؛ مختلف الحدیث بین المحدثین و الأصولیین و الفقهاء، دراسة حدیثية أصولية فقهية تحليلية، ریاض: دارالفضلیة، یک جلد، چاپ اول، ۴۹۳ ص، عربی، ۲۰۰۱ م.

- دانشمند، مهدی؛ امیرالمؤمنین پاسخ می‌دهد، ویراسته: محمد حسن استادی مقدم، قم: خادم الرضا، چاپ اول، ۱۹۹ ص.

- دلبری، سید علی؛ آسیب «نقل به معنا» در احادیث، عوامل و پیامدها، دو فصلنامه علوم قرآن و حدیث، شماره ۸۴، بهار و تابستان ۱۳۸۹، ص ۵۹.

- دلبری، سید علی - حق پناه، رضا؛ بررسی پدیده «زیاده و نقیصه» در روایات، دو فصلنامه حدیث پژوهی، شماره ۷، بهار و تابستان ۱۳۹۱، ص ۱۳۱.

- دلبری حسینی، سید علی؛ آسیب‌شناسی فهم روایات: تعارض، علل و عوامل آن، نشریه تخصصی دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ش ۱۱، صص ۱۴۷-۱۷۰، فروردین ۱۳۸۳.

ثانی در رجال و حدیث، فقه، ش ۶۱، پاییز ۸۸ (دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)

- ربّانی، محمدحسن؛ اصول و قواعد فقه الحدیث، بوستان کتاب، چاپ اول، قم، یک جلد، ۲۸۸ ص، ۱۳۸۳ ش.

- ربّانی گلپایگانی، علی؛ مبانی حجّیت روایات اهل بیت علیهم‌السلام، کلام اسلامی، ش ۴۹، صص ۵۱-۶۹، بهار ۱۳۸۳.

قسمت دوم این مقاله در شماره ۵۰، صص ۴۴-۵۹ به چاپ رسیده است.

- ربیع نتاج، سید علی اکبر- اکبری، زهرا؛ کاوشی در دعای امّ داوود، سفینه، سال ۹، ش ۳۶، پاییز ۱۳۹۱، صص ۸۲-۱۰۵.

- رجب، عبدالمنصف؛ من فقه الحدیث: حرمة الإضرار فی الإسلام، منبر الاسلام، السنة السادسة و الخمسون، جمادی الآخرة ۱۴۱۸، العدد ۶، صص ۵۲-۵۴.

- رجبی، محسن؛ زمینه‌های صدور روایات أحرف سبعة، مطالعات اسلامی، ش ۷۲، صص ۸۳-۱۲۸، تابستان ۱۳۸۵.

- رجبی اصفهانی، احمد؛ آهنگ نیایش: شرحی بر دعای کمیل، تهران: نشر حدیث، ۱۳۷۲ ش.

- رحمان ستایش، محمدکاظم - رفعت،

- دهقانی فارسانی، یونس - طباطبایی، سید کاظم؛ بررسی تحولات در فهم روایات اسلامی بر پایه مفهوم «گفتمان»: بررسی موردی روایت «انا قلیل العبره»، دو فصلنامه حدیث پژوهی، شماره ۳، بهار و تابستان ۱۳۸۹، ص ۷.

- ذبیحی فر، حجّت - مهریزی، مهدی؛ پژوهشی درباره خطبه‌های جمعه و عیدین امام علی علیه‌السلام؛ علوم حدیث، ش ۵۶، سال پانزدهم، شماره دوم، تابستان ۸۹، صص ۱۱۳-۸۵.

- راد، علی؛ روش‌شناسی فقه الحدیثی شیخ بهایی با تکیه بر مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین، فصلنامه علوم حدیث، شماره ۵۰، پاییز و زمستان ۱۳۸۷، ص ۲۸۶.

- ربّانی، محمد حسن؛ روش ملا احمد نراقی در فقه الحدیث، فقه، پاییز و زمستان ۱۳۸۰، شماره ۲۹ و ۳۰، صص ۹۶-۱۴۹.

- ربّانی، محمد حسن؛ تألیف استقصاء؛ سرآغاز توجه به فقه الحدیث، فقه، تابستان ۱۳۸۳، شماره ۴۰، صص ۱۹۱-۲۱۶.

- ربّانی، محمد حسن؛ روش فقهی و حدیثی شهید اول، فقه، ش ۶۱، پاییز ۸۸ (دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)

- ربّانی، محمد حسن؛ روش علمی شهید

محسن؛ بررسی و نقد روش ابن ابی الحدید معتزلی در شرح نهج البلاغه، فصلنامه شیعه‌شناسی، شماره ۳۶، زمستان ۱۳۹۰، ص ۱۷۷.

- رحمانی، محمد؛ بررسی حدیث «سلسله الذهب»، علوم حدیث، ش ۲، صص ۵۷-۷۸، دی ۱۳۷۵.

- رحیمیان، سعید؛ روش فهم احادیث اعتقادی در آثار علامه شعرانی، کیهان اندیشه، ش ۴۷، صص ۱۳۵-۱۴۳ و ۱۵۷، فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۲.

- رستمی، محمد حسن - وحیدنیا، فرحناز؛ نگرشی به روایات تفسیری شیعه ذیل آیه (سلام علی آل یاسین)، حُسن، سال پنجم، ش ۱۸، پاییز ۱۳۹۲، ص ۱۱.

- رسولی، المولوی داد کریم؛ عرض الحدیث علی الكتاب و السنّة من قواعد الحدیث و أصول الإجتهد، علوم الحدیث، ش ۱۸، صص ۴۴-۵۹، رجب ۱۴۲۶ ق.

- رضائی اصفهانی، محمدعلی؛ اعتبار سنجی روایات تفسیری با تأکید بر دیدگاه آیت الله معرفت، حدیث پژوهی، ش ۸، صص ۱۶۷-۱۸۶، پاییز و زمستان ۹۱.

- رفعت، محسن؛ روش شناسی "منهاج البراعة فی شرح نهج البلاغة"، علوم حدیث،

ش ۵۹-۶۰، بهار و تابستان ۹۰.

- رفیعی، محسن - شریفی، معصومه؛ بازخوانی نظریه ابن تیمیه درباره حدیث باب و نقد آن با تکیه بر منابع اهل سنت، سفینه، سال ۹، ش ۳۶، پاییز ۱۳۹۱، صص ۲۹-۴۴.

- روحی برندق، کاووس، تحلیل فقه الحدیثی مفهوم احادیث دال بر اسمای حسنی خدا بودن اهل بیت (علیهم السلام)، تحقیقات علوم قرآن و حدیث، سال دوازدهم، ش ۳، صص ۲۷-۴۷، پاییز ۱۳۹۴.

- رئیسیان، غلامرضا؛ راهکارهای فهم حدیث در کتاب الاربعون حدیثا (اربعمین) شیخ بهایی، فصلنامه علوم حدیث، شماره ۵۴، زمستان ۱۳۸۸، ص ۳.

- زارع، آفرین - بیات، موسی - دیانت، لایلا؛ تحلیل آوایی در صحیفه سجّادیه (با تأکید بر دعای استعاذه)، پژوهشهای قرآن و حدیث (مقالات و بررسیها)، سال ۴۵، شماره اول، بهار و تابستان ۹۱، صص ۷۱-۹۱.

- زاهدی، سیفعلی - مؤدب، مریم سادات؛ بررسی معیارهای نقد متن روایات از نظر البانی، حدیث پژوهی، سال چهارم، شماره

هفتم، بهار و تابستان ۹۱، صص ۶۷-۸۴.

- زاهدی توچائی، محمدحسن؛ پژوهشی درباره نامه منسوب به امام سجاد (علیه السلام) خطاب به زهری، مقالات و بررسیها، دوره ۴۰، دفتر ۸۶ ویژه فقه و مبانی حقوق اسلامی، صص ۸۱-۹۸.

- زرسازان، عاطفه؛ روش شیخ صدوق در کمال الدین و تمام النعمة، حدیث پژوهی، ش ۹، ص ۷، سال پنجم، بهار و تابستان ۱۳۹۲.

- زهادت، عبدالمجید؛ اعتبار حدیث «من مات و لم يعرف امام زمانه» از دیدگاه فریقین، طلوع نور، ش ۳۴، زمستان ۸۹.

- زینلی، غلامحسین؛ امامت امامان در صحاح اهل سنت، کلام اسلامی، ش ۵۲، صص ۱۰۵-۱۱۴، زمستان ۸۳.

قسمت دوم: کلام اسلامی، ش ۵۳، صص ۵۳-۶۴، بهار ۱۳۸۴.

قسمت سوم: کلام اسلامی، ش ۵۴، صص ۷۵-۸۹، تابستان ۱۳۸۴.

- سایح علی، حسین؛ تراثنا و موازین النقد، مجله كلية الدعوة الإسلامية، ش ۱۰، صص ۱۶۶-۲۱۳، ۱۹۹۳ م.

- سبجانی، جعفر؛ نقد محتوایی حدیث، علوم حدیث، ش ۱۶، صص ۲۵-۴۱، تیر

۱۳۷۹.

- سبجانی، جعفر؛ نقد حدیث، پیام حوزه، ش ۲۶، صص ۶۸-۷۹، تابستان ۱۳۷۹.

- سپهری، محمد؛ ترجمه و شرح رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام)، قم: دارالعلم، چاپ هشتم، ۱۹۶ ص، ۱۳۸۴ ش.

- سجادی، سیدابوالفضل - هادی فر، فریبا؛ بررسی واژگان متقارب المعنی در خطبه شقیته نهج البلاغه، حُسن، سال پنجم، ش ۱۸، پاییز ۱۳۹۲، ص ۱۲۵.

- سرشار، مژگان؛ مطالعات حدیثی معاصر: محمد باقر بهبودی و نقد و گزینش روایات، کتاب ماه دین، اردیبهشت ۱۳۸۸، شماره ۱۳۹، صص ۳-۱۳.

- سرشار، مژگان؛ دیدگاههای استاد محمد باقر بهبودی در گزینش احادیث صحیح، فصلنامه علوم حدیث، شماره ۵۰، پاییز و زمستان ۱۳۸۷، ص ۳۰۰.

- سعادت پرور، علی؛ سرّ الإسرائ فی شرح حدیث المعراج، قم: منشورات مكتبة الشیخ، دو جلد، عربی، ۱۳۷۴ ش.

- سعادت پرور، علی؛ سیری به سوی انسانیت: شرح حدیث معراج، تهران: حکمت، ۱۳۷۰ ش.

- سقاف، حسن بن علی؛ **تناقضات الألبانی الواضحات فيما وقع له في تصحيح الأحاديث و تضعيفها و غلطات**، اردن: دارالامام النووی، چاپ اول، ۳۸۸ ص، ۱۴۱۸ ق.

- سقاف، حسن بن علی - کدامیک از دو تعبیر صحیح است؟: «کتاب الله و عترتی أهل بیتی» یا «کتاب الله و سنتی» - ترجمه سعید سبحانی؛ کلام اسلامی، ش ۱۴، صص ۹۰-۹۶، تابستان ۱۳۷۴.

- سلطانی، محمدعلی؛ **فقه الحديث در نگاه آیت الله بروجردی، علوم حدیث**، ش ۱۷، صص ۲۳-۴۲، پاییز ۱۳۷۹.

- سلیمانی، داود؛ **فقه الحديث و نقد الحديث (روشناسی نقد و فهم سنت)**، تهران: فرهنگ و دانش، ۲۲۶ ص، ۱۳۸۵ ش.

- سلیمانی، داود؛ **روشناسی فقه الحديث**، استاد راهنما: آیت الله زاده شیرازی، سید محمد باقر حجّتی، مقطع دکتری، دانشگاه تهران.

- سلیمانی، داود؛ **مبانی فقه الحديث، مقالات و بررسیها**، ش ۷۹، صص ۵۷-۷۴، بهار ۱۳۸۵.

- سلیمانی، داود؛ **أسباب صدور حدیث**،

مقالات و بررسیها، ش ۷۶، دفتر اول، صص ۶۵-۷۹، ۱۳۸۳ ش.

- سلیمانی، داود؛ **بررسی نسبت فقه الحديث با دراية الحديث، مقالات و بررسیها**، ش ۷۲، صص ۵۱-۶۰، مهر ۱۳۸۱.

- سوسو، محمد اسماعیل؛ **منهج التوفيق و الترجيح بين مختلف الحديث و أثره في فقه الإسلامی**، عمان: دارالنفائس، چاپ اول، ۶۱۵ ص، ۱۹۹۷ م.

- شاکر، محمد کاظم؛ **روایات تفسیری و حدیث رمز انگاری قرآن، علوم حدیث**، ش ۳۹، صص ۵-۲۱، بهار ۱۳۸۵.

- شاملی، نصرالله - بنائیان اصفهانی، علی؛ **تبیین میدان معنا شناسی صمت (سکوت) در نهج البلاغه، مشکوة**، ش ۱۰۴، پاییز ۸۸. شاملی، نصرالله - بنائیان اصفهانی، علی؛ **تبیین میدان معنی شناسی مفهوم "بخل" در نهج البلاغه، مشکوة**، ش ۱۱۰، بهار ۹۰.

- شبیری، سید محمد جواد؛ **سرچشمه‌های احادیث، علوم حدیث**، شماره ۴۷، بهار ۱۳۸۷، ص ۴۳.

- شکوهیان، حسن؛ **حدیث رهپویان فضیلت: مروری بر کتاب «شرح چهل حدیث» حضرت امام خمینی، آینه پژوهش**، ش ۵۸، صص ۱۵۲-۱۵۹، مهر و

آبان ۱۳۷۸.

- شهروزی، محمد جعفر؛ نگاهی کلی به
اسباب صدور حدیث، علوم حدیث، ش
۳۹، صص ۳۰-۴۶، بهار ۱۳۸۵.

- صابری، حسین؛ تأملی در حدیث هفتاد
و سه ملت، مشکوة، ش ۷۴ و ۷۵، صص
۵۰-۲۹، بهار و تابستان ۱۳۸۱.

- صاعدی سمیرمی، جمشید؛ شرح
دعاهای ماه رمضان، قم: نشر برگزیده،
چاپ اول، ۳۱۲ ص، فارسی.

- صالحی، نعمت الله؛ بحثی درباره اخبار
کُرّ، فقه (کاوشی نو در فقه اسلامی)، ش
۱۵ و ۱۶، صص ۲۴۹-۲۸۶، بهار و تابستان
۱۳۷۷.

قسمت دوم: فقه، ش ۱۷ و ۱۸، صص
۱۳۳-۱۹۹، پائیز و زمستان ۱۳۷۷.

- صباح، عبدالکریم اسماعیل؛ الحدیث
الصحیح و منهج علماء المسلمین فی
التصحیح، ریاض: مكتبة الرشد، شركة
الریاض، چاپ اول، ۴۰۸ ص، ۱۴۱۹ ق.

- صحتی سردودی، محمد؛ نگاهی به
مقتل الحسین (علیه السلام) به روایت شیخ صدوق،
علوم حدیث، ش ۳۰- صص ۲۷۷-۲۸۴،
زمستان ۱۳۸۲.

- صحرایی اردکانی، کمال؛ روشهای فقه

الحدیثی شیخ طوسی در کتاب استبصار،

استادراهنما: ابوالفضل شکوری، کارشناسی
ارشد، دانشگاه تربیت مدرس تهران، ۱۳۷۴.
- صحرایی اردکانی، کمال؛ ملاکهای نقد و
بررسی متن حدیث، دانشور، ش ۲۵،
صص ۱-۸، مهر ۱۳۷۸.

- صحرایی اردکانی، کمال؛ نقد و بررسی
حدیث در تفسیر المیزان، علوم حدیث،
ش ۳۷ و ۳۸- صص ۱۹۸-۲۲۲، پائیز و
زمستان ۱۳۸۴.

- صدر، سید موسی- ربّانی، حسن؛ جعل
و تحریف در روایات اسباب نزول،
پژوهشهای قرآنی، ش ۱، صص ۷۹-۱۰۶،
بهار ۱۳۷۴.

قسمت دوم: پژوهشهای قرآنی- ش ۲-
صص ۶۵-۸۶- تابستان ۱۳۷۴.

- صرامی، سیف الله؛ طبقه‌بندی و تحلیل
در روایات سیاسی - اجتماعی امام
باقر (علیه السلام)، علوم سیاسی، ش ۵۲، زمستان ۸۹.
- صفاری، سعدی؛ تأثیر شناخت

زمینه‌های صدور در فهم حدیث، علوم
حدیث، ش ۳۵ و ۳۶، صص ۱۰۱-۱۲۴،
۱۳۸۴ ش.

- صلواتی، عبدالله؛ تبیین عرفانی و حکمی
حدیث شریف «من عرف نفسه، فقد عرف

ربّه» نزد حضرت امام خمینی (ره)، صدرالمُتألّهین و ابن عربی، آینه پژوهش، ش ۷۹، صص ۶۰-۷۱، فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۲.

- طایفی نصرآبادی، نفیسه - مهریزی، مهدی؛ مراحل و قواعد فقه الحدیث از دیدگاه علّامه مجلسی اول در "لوامع صاحبقرانی"، علوم حدیث، ش ۵۹-۶۰، ص ۱۳۴، بهار و تابستان ۹۰.

- طباطبایی، سید کاظم؛ پژوهشی درباره زیارت‌های جامعه، مطالعات اسلامی، ش ۶۲، صص ۱۱۱-۱۳۱، زمستان ۱۳۸۲.

- طباطبایی، سید کاظم؛ سنجش یک حدیث درباره مدلول حروف مقطعه، علوم حدیث، ش ۳۹، صص ۶۶-۸۴، بهار ۱۳۸۵.

- طباطبایی، سید کاظم - ربانی‌خواه، احمد؛ آیا بیشتر بهشتیان نابخردانند؟ پژوهشی درباره حدیث «أكثر أهل الجنة البله»، مطالعات اسلامی، ش ۷۰، صص ۷۱-۱۱۴، زمستان ۱۳۸۴.

- عابدینی، ناصر؛ ارزیابی سندی و متنی روایات آغاز نزول قرآن؛ حُسنا (فصلنامه تخصصی تفسیر، علوم قرآن و حدیث)، سال چهارم، شماره ۱۳، صص ۱۱۳-۱۲۸،

تابستان ۹۱.

- عاشوری تلوکی، نادعلی؛ دیدگاه‌های حدیثی ملاصدرا در «شرح أصول کافی»؛ علوم حدیث، ش ۱۹، صص ۱۷-۳۸، ۱۳۸۰ش.

- عباسی، فرهاد؛ مبانی فقه الحدیث شیخ بهایی، حدیث اندیشه، شماره ۱۷، پاییز و زمستان ۱۳۸۶، ص ۱۶.

- عباسی، مهرداد - آقایی، سیدعلی؛ مبانی و روش سید مرتضی در فهم اخبار آحاد بر تکیه بر کتاب امالی، دو فصلنامه صحیفه مبین، شماره ۴۶، پاییز و زمستان ۱۳۸۸، ص ۱۷۵.

- عباسی مقدم، مصطفی؛ بررسی متنی و سندی روایت شدّ رحال؛ حدیث پژوهی، ش ۸، صص ۱۸۷-۲۰۸، پاییز و زمستان ۹۱.

- عبداللّهی، عبدالکریم؛ بررسی روایاتی درباره قیام پیش از ظهور حضرت مهدی (عج) - مشکوه، ش ۲۰، صص ۱۴-۳۴، تابستان ۱۳۸۲.

- عبداللّهی عابد، صمد- بیات، جمشید- احسانی اصل، محمّد؛ بررسی متنی سندی روایات عصمت امامان علیهم‌السلام، حُسنا، ش ۲۲، صص ۱۶-۵۴، پاییز ۹۳.

- علمی اردبیلی، علی - سجادی زاده، سید علی؛ کاوشی در احادیث خمس صحیح البخاری، علوم حدیث، ش ۵۸، زمستان ۸۹.

- علی بیگ، روح‌الله؛ بررسی سندی و محتوایی کتاب سلیم بن قیس، حدیث اندیشه، ش ۱، صص ۲۹-۴۸، پائیز ۱۳۸۱.

- علی حامد عبدالرحیم؛ قیس من أنوار النبوة: من فقه الحدیث فی حجة الوداع، الازهر، السنة التاسعة و الستون، ذوالحجة ۱۴۱۷، الجزء ۱۲، صص ۱۷۵۰-۱۷۵۵.

- علی محمدی، طاهره - ناصری مقدم، حسین؛ تحلیلی فقهی از حدیث نبوی محلل، علوم حدیث، ش ۴۵-۴۶، سال دوازدهم، پاییز و زمستان ۸۶.

- عمیدی، سید ثامر هاشم حبیب؛ تطبیق المعاییر العلمیة لنقد الحدیث علی ما اختلف و تعارض من أحادیث المهدي (عجل الله فرجه) بکتب الفريقین، تراثنا، ش ۴۳-۴۴، صص ۸۵-۱۲، رجب ۱۴۱۶ ق.

- عیسی زاده، نیکزاد؛ منطق فهم روایات تفسیری از منظر علامه طباطبائی، استاد راهنما: محمود رجبی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، مقطع کارشناسی ارشد، ۱۵۱ ص، ۱۳۸۲ ش.

- عبدالمجید، محمود؛ دراسات فی فقه الحدیث و مذهب المحدثین، منبر الاسلام، السنة الثامنة و العشرون، المحرم ۱۳۹۰ - العدد ۱، ۴۷-۵۲.

- عبدالمجید، محمود؛ دراسات فی فقه الحدیث و مذهب المحدثین، منبر الاسلام، السنة التاسعة و العشرون، جمادی الثاني ۱۳۹۱، العدد ۶، ۷۷-۸۶.

- عرب، مرتضی - طباطبائی، سیدکاظم؛ آفریدگان یا پرورش یافتگان؟ بررسی تحلیلی روایت «نحن صنایع الله...»، حدیث پژوهی، ش ۹، ص ۲۲۵، سال پنجم، بهار و تابستان ۱۳۹۲.

- عسکری، سید مرتضی؛ بررسی تطبیقی حدیث شیعه و اهل سنت، علوم حدیث، ش ۱۲، صص ۲-۲۵، تیر ۱۳۷۸.

- عسکری، سید مرتضی؛ حدیث الکساء فی الصحاح و المسانید و تفاسیر اهل السنة، الفكر الاسلامی، ش ۲۳-۲۴، صص ۳۰-۵۴، ۱۳۹۵ ق./ ۱۳۵۴ ش.

- عصارپور آرانی، محمد؛ روشهای فقه الحدیث حضرت امام خمینی (ره)، استاد راهنما: محمدتقی دیاری، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، کارشناسی ارشد، ۲۰۶ ص، ۱۳۸۱.

- فتّاحی، زاده، فتحیه؛ فقه الحدیث در «من

- فضائلی، سیده مریم - نگارش، محمد؛
تحلیل خطبۀ پنجاه و یکم نهج البلاغه بر
اساس طبقه‌بندی سرل از کنش گفتاری،

متعارض، علوم حدیث، ش ۵۳، پاییز ۸۸.

- فقهی زاده، عبدالهادی - عماری الله یاری، زهرا؛ روشهای حلّ تعارض بدوی اخبار در مصابیح الأنوار، حدیث پژوهی، سال چهارم، شماره هفتم، بهار و تابستان ۹۱، صص ۳۵-۵۴.

- فقیه امامی، سید احمد (معرف: محمد رضا زاده‌وش)؛ شرح دعای عرفه، میراث حدیث شیعه، دفتر یازدهم، صص ۵۳۹-۵۴۸.

- فقیه ایمانی اصفهانی، مهدی؛ حق با علی است، شامل بحث و بررسی پیرامون اسناد و محتوای حدیث «الحق مع علی و...»، سازمان انتشارات وزارت ارشاد، چاپ اول، ۲۱۵ ص، ۱۳۶۸ ش.

- فلسفی، محمد تقی؛ شرح حدیث معرفت، پیام حوزه، ش ۳۲، صص ۳۵-۵۳، ۱۳۷۸ ش.

- فیروزآبادی، سید مرتضی؛ فضائل پنج تن (ترجمه فضائل الخمسة من الصحاح الستة فیروزآبادی)، ترجمه: محمد باقر ساعدی، انتشارات فیروزآبادی، ۴ جلد، ۲۰۳۶ ص، چاپ اول، ۱۳۷۴ ش.

- قاضی زاده، کاظم؛ تحلیلی دربارهٔ احادیث غیبت در کتاب الغیبة نعمانی،

مطالعات اسلامی، ش ۸۶/۳، صص ۸۱ - ۱۱۸، بهار و تابستان ۹۰.

- فقهی زاده، عبدالهادی؛ مجلسی و تأویل روایات، دو فصلنامه اسلام پژوهی، شماره ۲، بهار و تابستان ۱۳۸۵، ص ۸۱.

- فقهی زاده، عبدالهادی - قاسمی حامد، مرتضی؛ اقسام حدیث از جنبه دلالت الفاظ در منابع فریقین، سفینه، سال ۹، ش ۳۶، پاییز ۱۳۹۱، صص ۱۱-۲۸.

- فقهی زاده، عبدالهادی - قاسمی حامد، مرتضی؛ روش ملا محمد تقی مجلسی در شرح روایات در لوامع صاحب قرانی، دو فصلنامه تحقیقات علوم قرآن و حدیث، شماره ۲۰، ۱۳۹۲، ص ۱۴۱.

- فقهی زاده، عبدالهادی - توکلی محمدی، نرجس؛ روش سیدرضی در مواجهه با مجازات روایی در المجازات النبویه، فصلنامه علوم حدیث، شماره ۵۵، بهار ۱۳۸۹، صص ۸۵-۱۰۲.

- فقهی زاده، عبدالهادی - معارف، مجید - آذرخشی، مصطفی؛ معناشناسی «تعمق» در روایات، پژوهش نامه قرآن و حدیث، شماره ۶، بهار و تابستان ۱۳۸۸، ص ۸۷.

- فقهی زاده، عبدالهادی - خرّمی اجلالی، زهرا؛ علامه مجلسی و جمع روایات

علوم حدیث، ش ۴۵-۴۶، سال دوازدهم،

پاییز و زمستان ۸۶.

- قاضی زاده، کاظم - حسینی، سید

حمید؛ تحلیل فرآیند ارزش‌های اجتماعی

در نهج البلاغه، فصلنامه علوم اسلامی،

ش ۲۰، زمستان ۸۹.

- قدمی، هاجر خاتون؛ غوری در کتاب

فقه الحدیث؛ روش و مبانی، کتاب ماه

دین، آبان ۱۳۹۲، سال هفدهم، شماره

۱۹۳، صص ۳۵-۴۱.

- قربان زاده، محمد؛ تحلیلی نو برای

روایات اولین جامع قرآن کریم، آموزه‌های

قرآنی، ش ۱۳، بهار و تابستان ۱۳۹۰.

- قربانی زرین، باقر؛ نگاهی به بهج

الصباغه شرح موضوعی نهج البلاغه؛ وقف

میراث جاویدان، ش ۲۵ و ۲۶، صص ۱۱۶

- ۱۱۷، ۱۳۷۸ ش.

- قربانی لاهیجی، زین العابدین؛ فقه

الحدیث، پرسش زندگی از امام صادق (ع)

درباره ضرورت نبوت و نقش پیامبران،

نشریه: مسجد، ش ۱۳، ۱۳۷۳ ش، صص

۱۱-۱۹ و ۲۸.

- قرضاوی، یوسف؛ فهم صحیح سنت،

ترجمه محمد علی آریانژاد، تهران: نشر

احسان، چاپ اول، ۱۳۷۹ ش، ۱۹۲ ص.

-کردان پور، محمد حسن؛ معیارهای

شناخت احادیث تقیه آمیز، علوم حدیث،

ش ۵۹-۶۰، بهار و تابستان ۹۰.

- کاشفی، محمدعارف؛ بررسی و معنا

شناسی تطبیقی حدیث «من مات و لا يعرف

امامه...»، کوثر معارف، ش ۱۶، زمستان ۸۹.

- کاظمی، محمد؛ نقش متون دینی در

تبیین واژگان روایات، علوم حدیث، ش

۵۸، زمستان ۸۹.

- کافی، ابوبکر؛ منهج الإمام بخاری فی

تصحیح الأحادیث و تعلیلها، إشراف:

دکتر حمزه عبدالله الملی باری، بیروت:

دارابن حزم، ۱۴۱۲ ق. / ۲۰۰۰ م.

- کافی، عبدالحسین؛ مفهوم عقل از

دیدگاه دو شارح اصول کافی، علوم

حدیث، ش ۲۶، صص ۹۶-۱۱۹، زمستان

۱۳۸۱.

- کدکنی، هاشم؛ تطبیق آراء محدثین و

أصولیین در تعارض اخبار، استاد راهنما:

عادل نادر، مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه

رازی کرمانشاه، ۱۳۰ ص، ۱۳۸۱.

- کریمیان، محمود؛ اعتبار و مفهوم سنجی

روایات کاستی عقل زنان، فصلنامه علوم

حدیث، شماره ۶۲، زمستان ۱۳۹۰، ص

۹۰.

- کعبی، قاسم؛ مبانی نقد متن الحديث عندالفريقين، **طلوع**، ش ۸ و ۹، صص ۲۱۳-۲۴۸، دی ۱۳۸۲.

- گلزاری، محمود؛ روان‌شناسی و فقه الحديث، **علوم حديث**، پاییز ۱۳۷۹، ش ۱۷، صص ۴۳-۶۸.

- گوگدی گلپایگانی، احمد؛ شرحی بر حديث «إن الغضب من الشيطان»، به کوشش رضا استادی، **علوم حديث**، ش ۲۶، صص ۱۴۰-۱۶۲، زمستان ۱۳۸۱.

- محسنی تبریزی، علیرضا - سلیمی، علی؛ تحلیل محتوای کیفی قیاسی و بهره‌گیری از آموزه‌های اسلامی در علوم اجتماعی، فصلنامه **روش‌شناسی علوم انسانی**، شماره ۷۲، پاییز ۱۳۹۱، ص ۱۳۵.

- محققیان، حسن؛ مخاطب مستقیم حديث و تأثیر آن بر صدور، فهم و حجّت روایات، **حُسن**، سال پنجم، ش ۱۸، پاییز ۱۳۹۲، ص ۹۹.

- محمدی، مجید - اشرف کرمی، علی؛ روش‌های نقد احادیث در میزان علامه طباطبایی و جامع البیان طبری، **اندیشه تفریب**، ش ۲۴، پاییز ۸۹.

- محمدی ری شهری، محمد؛ پیش نیازهای حديث‌شناسی، **کیهان فرهنگی**،

ش ۲۱۲، صص ۲۸-۳۱، خرداد ۱۳۸۳.

- محمدی گیلانی، محمد؛ **شرح مناجات شعبانیه**، تهران: نشر سایه، چاپ اول، ۲۷۱ ص.

- محمدی نیک، محمد؛ **گستره معنایی «رحمن» و «رحیم» در روایات اهل بیت (علیهم‌السلام)**، **علوم حديث**، ش ۵۹-۶۰، بهار/تابستان ۱۳۹۰.

- مختاری، رضا؛ **حديث مجلد، علوم حديث**، ش ۲۸، صص ۹۷-۱۱۳، تابستان ۱۳۸۲.

- مختاری، رضا؛ گذری بر «شرح حديث جنود عقل و جهل»، **آینه پژوهش**، ش ۵۸، صص ۸۲-۸۸، مهر و آبان ۱۳۷۸.

- مختاری، علی؛ شرح و تفسیر دعای مکارم اخلاق، **پیام حوزه**، ش ۲۳-صص ۱۸۴-۱۹۹، ۱۳۷۸ ش.

- المدخلی، ربیع بن هادی؛ **منهج الإمام مسلم فی ترتیب کتابه الصحيح و دحض شبهات حوله**، مکتبه الدار بالمدينة المنورة، چاپ اول، ۱۴۰۸ق. / ۱۹۸۸م.

- مدنی، سید محمود؛ نقد دیدگاههای اهل سنت درباره حديث غدیر، **علوم حديث**، ش ۷، صص ۱۲۱-۱۵۳، بهار ۱۳۷۷.

- مدنی، محمد محمد؛ اسباب الاختلاف بین

ائمه المذاهب الاسلاميه، رسالة التقريب،

ش ۱، صص ۱۷۰-۱۸۷، مصادر الشريعة
الاسلامية و اسباب الخلاف فيها (القسم
الثاني)، ش ۲، صص ۲۱۲-۲۳۰.

- مدنی، محمد محمد؛ اسباب الاختلاف
التي تختص بها السنة، (القسم الثالث) رسالة
التقريب، پیاپی: ۳، صص ۲۵۱-۲۶۷، شعبان
۱۴۱۴.

- مردانی، مهدی؛ نقش خانواده حدیث در
فهم متون نهج البلاغة، حدیث حوزه، ش ۱،
زمستان ۸۹.

- جعفری، تعلیقات آیت الله جعفری بر
اصول کافی، هفده باب از کتاب الحجّة،
ترجمه مینا اسکویی، مهدیه مفیدی، سفینه،
ش ۲۷، تابستان ۸۹.

- مردانی، مهدی؛ اعتبارسنجی انگاره
ستایش امام علی (ع) از خلیفه دوم بر پایه
خطبه ۲۲۸ نهج البلاغة؛ علوم حدیث، ش
۵۹-۶۰، بهار و تابستان ۹۰.

- مردی، عباسعلی؛ معیار نقد حدیث، آینه
پژوهش، ش ۹۶، صص ۲-۷، بهمن و اسفند
۱۳۸۴.

- مرسی، سید عزت- قاضی ابراهیم
اسماعیل- اثرم، ابوبکر- منقوش، محمد
عوض؛ ناسخ الحدیث و منسوخه، قاهره:

دارالحرمین، چاپ اول، ۲۵۶ ص، ۱۹۹۹م.
- مروّتی، سهراب- ناصری کریموند، امان
الله؛ روش علامه طباطبایی در بررسی و
نقد تفاسیر روایی با تکیه بر قاعده سیاق؛
حدیث پژوهی، ش ۸، صص ۲۰۹-۲۳۲،
پاییز و زمستان ۹۱.

- مسجدی، حیدر؛ تطور اللغة و تأثیره على
فهم الحديث، حدیث حوزه، ش ۱، زمستان
۸۹.

- المسجدی، حیدر؛ التصحيف فى متن
الحديث؛ الطبعة الأولى، دار الحديث للطباعة
و النشر، ۲۹۲ صفحه، قم، ۱۴۳۲ق. / ۱۳۸۹
ش.

- مسجدی، حیدر؛ پژوهشی درباره «خُدُوا
بِمَا رَوَوْا وَ ذَرُّوا بِمَا رَأَوْا»، علوم حدیث، ش
۵۹-۶۰، بهار و تابستان ۹۰.

- مسعودی، عبدالهادی؛ روش فهم حدیث،
تهران: انتشارات سمت و دانشکده علوم
حدیث، چاپ اول، ۲۶۲ ص، ۱۳۸۴ ش.

- مسعودی، عبدالهادی؛ تلاش‌های مجلسی
اول در فهم متن، فصلنامه علوم حدیث،
شماره ۳۴، زمستان ۱۳۸۳، ص ۲۷.

- مسعودی، عبدالهادی؛ از مفهوم تا
مقصود، علوم حدیث، ش ۳۵ و ۳۶، صص
۲۵-۵۱، ۱۳۸۴ ش.

لسان اهل بیت (علیهم السلام)، تحقیقات علوم قرآن و حدیث، ش ۱، صص ۷۲-۹۴، بهار ۱۳۸۳.

- معارف، مجید؛ خانواده حدیث و نقش آن در فقه الحدیث، پژوهش دینی، ش ۸، صص ۴۶-۷۴، ۱۳۸۳ ش.

- معارف، مجید؛ نقد، ترجمه و تحقیقی بر کتاب «ضوابط مهمّة لحسن فهم السنّة»، پژوهش دینی، ش ۵، صص ۴۹-۶۴، ۱۳۸۳ ش.

- معارف، مجید - اوجاقلو، ابوالقاسم؛ تقطیع حدیث، علل و پیامدهای آن، پژوهش دینی، ش ۱۰، صص ۶۳-۸۶، تابستان ۱۳۸۴.

- معارف، مجید؛ اجمال و تبیین در روایات، مطالعات اسلامی، دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه مشهد، ش ۶۵ و ۶۶، صص ۲۲۳-۲۵۰، ۱۳۸۳ ش.

- معارف، مجید؛ گونه شناسی تبیین واژگان دینی در روایات معصومان (علیهم السلام)، مقالات و بررسیها، ش ۷۹، صص ۱۴۹-۱۶۷، بهار ۱۳۸۵.

- معارف، مجید؛ روشهای ابن ابی الحدید در اثبات اصالت نهج البلاغه، مقالات و بررسیها، ش ۷۶، دفتر اول، صص ۱۳۵-

- مسعودی، محمد مهدی؛ مشکل الحدیث و سهم آن در مجموعه دانش های حدیثی، فصلنامه مشکوة، شماره ۱۰۷، تابستان ۱۳۸۹، صص ۸۲-۹۸.

- مصباح یزدی، محمد تقی؛ راهیان کوی دوست: شرح حدیث معراج، قم: شفق، ۱۳۷۴ ش.

- مصطفوی، سید حسن؛ شرح حدیث الحقیقة، نشریه پژوهشی دانشگاه امام صادق (علیه السلام)، ش ۲، صص ۱۱-۲۰، زمستان ۱۳۷۴.

- مطر الهاشمی، علی حسن؛ منهج نقد المتن فی تصحیح الروایات و تضعیفها؛ الطبعة الأولى، دارالبحار، بیروت، ۲۰۰۹ م.
- مطهری (الهامی)، مجتبی؛ درنگی در تأویل روایات؛ علوم حدیث، ش ۵۶، سال پانزدهم، شماره دوم، تابستان ۸۹، صص ۱۷۱-۲۰۵.

- معارف، مجید؛ رابطه تاریخ و فهم و نقد حدیث، پژوهش دینی، زمستان ۱۳۸۵، شماره ۱۴، صص ۵۳-۷۰.

- معارف، مجید؛ معنا شناسی درایة الحدیث در گذر زمان، پژوهش دینی، ش ۴، صص ۳۱-۴۹، ۱۳۸۰ ش.

- معارف، مجید؛ ضوابط فهم حدیث در

۱۵۶، پائیز و زمستان ۱۳۸۳.

- معارف، مجید؛ موضوعات حدیثی: ضوابط فهم حدیث در لسان اهل بیت (علیهم السلام)، دو فصلنامه تحقیقات علوم قرآن و حدیث، شماره ۱، بهار ۱۳۸۳، ص ۷۲.

- معارف، مجید؛ نقل به معنی در حدیث، علل و پیامدهای آن، پژوهش نامه قرآن و حدیث، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۳۸۲، ص ۷.

- معارف، مجید - مدرسی، حمید؛ حلّ تعارض روایات ذبائح اهل کتاب در جوامع حدیثی شیعه، پژوهش نامه قرآن و حدیث، شماره ۹، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، ص ۷.

- معارف، مجید - آذرخشی، مصطفی؛ بررسی حدیث تجلی خداوند در قیامت به صور مختلف و نقد برداشت ابن عربی از آن، فصلنامه پژوهش دینی، شماره ۲۱، پاییز و زمستان ۱۳۸۹، ص ۱۱.

- معارف، مجید - آذرخشی، مصطفی؛ جایگاه حدیث «قرب نوافل» در منابع فریقین و بررسی تطبیقی رویکرد عرفا و محدثان نسبت به آن، پژوهش نامه قرآن و حدیث، تابستان و پاییز ۱۳۸۹، شماره ۷، صص ۷-۴۶.

- معارف، مجید - میرحسینی، یحیی؛ نقد و بررسی حدیثی در فضیلت اهل فارس، علوم حدیث، ش ۵۸، زمستان ۸۹.

- معروف الحسنی، هاشم؛ پژوهشی تطبیقی در احادیث بخاری و کلینی، ترجمه عزیز فیضی، مشهد: بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول، ۳۹۹ ص، ۱۳۷۳ ش.

- معماری، داود؛ مبانی و روشهای نقد حدیث، قم: بوستان کتاب، چاپ اول، ۴۳۹ ص.

- معماری، داود؛ مبانی فقه الحدیثی ملأصدرا، مطالعات قرآن و حدیث (نشریه دانشگاه امام صادق (علیه السلام))، ش ۲، تابستان ۸۷.

- معماری داود؛ مبانی و روشهای نقد متن حدیث از دیدگاه اندیشوران شیعه، استاد راهنما: سید محمد باقر حجّتی، دانشگاه تربیت مدرس، پائیز ۱۳۷۹.

- معماری، داود؛ جایگاه و مبانی نقد متن در علوم حدیث، نشریه دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه مشهد، ش ۳۹-۴۰، صص ۵۷-۷۸، فروردین ۱۳۷۷.

- معموری، علی؛ درآمدی بر متن نقد محور احادیث با تکیه بر عقل، رواق اندیشه، ش ۱۲، صص ۶۷-۸۲، آذر ۱۳۸۲.

- الموسوی، علی عباس؛ دراسات فقهیه حدیثیه - فقه الحدیث عند الفقهاء، فصلنامه فقه اهل البيت (علیهم السلام)، شماره ۵۸، بهار ۱۳۸۹، ص ۱۷۹-۲۰۲.

- الموسوی، علی عباس؛ فقه الحدیث عند العرفاء: قراءة فی المنهج و الممارسة، المنهاج، خريف ۱۴۲۷، العدد ۴۳، ۲۳ صفحہ، صص ۸۸-۱۱۰.

- الموسوی، علی عباس؛ فقه الحدیث از دیدگاه عرفا، علوم حدیث، ش ۳۹، صص ۸۵-۱۰۴، بهار ۱۳۸۵.

- موسوی خراسان، سید عبدالمطلب؛ شرح زیارة الغدير، قم: باقیات، ۴۶۴ ص، ۱۳۸۵ ش.

- موسوی خمینی، روح الله؛ أربعین حدیث، قم: طه، چاپ اول، ۱۳۶۶ ش.

- موسوی خمینی، روح الله؛ شرح حدیث جنود عقل و جهل، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ ششم، ۴۲۹ ص، یک جلد، تابستان ۱۳۸۱، فارسی.

- موسوی خمینی، روح الله؛ شرح دعای سحر، ناقد و توصیف کننده: علی مختاری، پیام حوزه، ش ۱۹، صص ۱۳۲-۱۳۷، ۱۳۷۷ ش.

- مؤدب، سیدرضا؛ ضرورت تطبیق

- مفید، محمد بن نعمان؛ سخنی درباره حدیث «نحن معاشر الانبياء لانورث»، مترجم: محمدرضا آرام، فصلنامه سفینه، شماره ۳، تابستان ۱۳۸۳، ص ۴۹.

- مکارم شیرازی، ناصر؛ نفحات الولاية: شرح عصری جامع نهج البلاغه، به کوشش عبدالرحیم حمرانی، قم: مدرسه امام علی بن ابی طالب (علیهم السلام)، چاپ اول، عربی.

- ممدوحی کرمانشاهی، حسن؛ شهود و شناخت: ترجمه و شرح صحیفه سجادیه، قم: بوستان کتاب، چاپ اول، ۵۶۰ ص، فارسی.

- ملکی، ندا؛ یادکردی از استاد علی اکبر غفاری/ فقه الحدیث در آثار استاد غفاری، ماهنامه کتاب ماه دین، شماره ۱۹۱، شهریور ۱۳۹۲، ص ۳۴.

- مناخیم، ج. قیسطر؛ ناخنهای خود را کوتاه کنید (بررسی روایت کهن)، ترجمه عبدالحسین کافی، علوم حدیث، ش ۳۵، صص ۱۴۹-۱۶۲، ۱۳۸۴ ش.

- الموسوی، علی عباس؛ دراسات فقهیه حدیثیه، فقه الحدیث عند الفقهاء، فصلنامه فقه اهل البيت (علیهم السلام)، شماره ۵۷، بهار ۱۳۸۹، صص ۱۶۷-۱۹۰.

روایات بر یکدیگر، فصلنامه علمی پژوهشی علوم انسانی دانشگاه الزهراء (ع)، ش ۴۰، صص ۲۲۵-۲۴۵، دی ۱۳۸۰.

- مؤدب، سیدرضا؛ تأملی در روایات جواز تبدیل قرآن کریم، مقالات و بررسیها، دفتر ۷۵ (۱)، صص ۱۲۳-۱۳۶، ۱۳۸۳ ش.

- مؤدب، سیدرضا؛ پژوهشی پیرامون روایت «نزول قرآن بر هفت حرف»، نامه مفید، ش ۲، صص ۲۷-۴۶، تابستان ۱۳۷۴.

- مؤیدی، سید مجدالدین بن محمد بن منصور؛ فصل الخطاب فی تفسیر خبر العرض علی الكتاب، إعداد: سید محمد رضا حسینی جلالی، علوم الحديث، ش ۱۸، صص ۱۸۵-۲۱۲، رجب ۱۴۲۶ ق.

- مهدوی دامغانی، محمود؛ نگاهی به دعای ختم قرآن (دعای چهل و دوم صحیفه سجاده)، گلستان قرآن، ش ۴۵، صص ۳۶-۳۷.

قسمت دوم: گلستان قرآن، ش ۴۶، صص ۳۰-۳۲.

- مهدوی دامغانی، محمود؛ نکته‌هایی درباره ابن ابی الحدید و شرح نهج البلاغه، وقف میراث جاویدان، ش ۲۵ و ۲۶، صص ۵۸-۶۵، ۱۳۷۸ ش.

- مهدوی راد، محمد علی - دلبری، سید علی؛ آفت تصحیف در روایات و راهکارهای شناسایی آن، فصلنامه علوم حدیث، شماره ۵۹-۶۰، بهار و تابستان ۱۳۹۰، صص ۱۶-۴۴.

- مهدوی راد، محمد علی - دلبری، سید علی؛ بررسی آسیب تقطیع نادرست در روایات، فصلنامه علوم حدیث، شماره ۵۵، بهار ۱۳۸۹، صص ۱۳۲-۱۵۷.

- مهریزی، مهدی؛ نقد متن (۱) (پیشینه تاریخی)، علوم حدیث، ش ۲۶، صص ۲-۳۰، زمستان ۱۳۸۱.

- مهریزی، مهدی؛ نقد متن (۲) (حجّیت و اعتبار، ضوابط و قواعد)، علوم حدیث، ش ۳۰.

- مهریزی، مهدی؛ تعارض اخبار، علوم حدیث، ش ۹، صص ۲-۸، مهر ۱۳۷۷.

- مهریزی، مهدی؛ امام خمینی و فقه الحدیث، علوم حدیث، ش ۱۴، صص ۲-۲۵، دی ۱۳۷۸.

- مهریزی، مهدی؛ اجتهاد در فهم نصوص، علوم حدیث، ش ۳، صص ۲-۹، ۱۳۷۶ ش.

- مهریزی، مهدی؛ موانع فهم حدیث، علوم حدیث، ش ۸، صص ۲-۶، تیر ۱۳۷۷.

احادیث تفسیری، پژوهشنامه قرآن و حدیث، ش ۱، صص ۴۹-۶۴، بهار و تابستان ۱۳۸۲.

- نُت، آلبرشت؛ ویژگیهای مشترک نقد حدیث نزد محققان مسلمان و غربی، ترجمه: مهرداد عباسی- علوم حدیث، ش ۳۹، صص ۲۲-۲۹، بهار ۱۳۸۵.

- نجفی، محمد جواد - حاجی، حمزه؛ پژوهشی در اسباب ورود حدیث، پژوهش نامه قرآن و حدیث، شماره ۳، زمستان ۱۳۸۶، صص ۱۱۹-۱۳۶.

- نجفی، محمد صادق؛ أضواء علی الصحیحین، ترجمه: یحیی کمالی بحرانی، قم: مؤسسه المعارف الاسلامیة، چاپ دوم، ۴۶۴ ص.

- نصیری، علی؛ روش‌شناسی نقد احادیث؛ چاپ اول، نشر وحی و خرد، ۸۲۴ صفحه، بهار ۱۳۹۰.

- نصیری، علی؛ بررسی روایات عرضه، حدیث حوزه، ش ۲، بهار و تابستان ۹۰.

- نصیری، علی؛ نگاهی به شرح صدر المتألهین بر اصول کافی، علوم حدیث، ش ۲۴، صص ۵۹-۸۱، تابستان ۱۳۸۱.

- نفیسی، زهرا؛ معیارهای نقد و فهم حدیث در تفسیرالمیزان، استاد راهنما:

- مهریزی، مهدی؛ زن در روایات حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام، علوم حدیث، ش ۲۷، صص ۱۵۰-۱۶۸، بهار ۱۳۸۲.

- میراحمدی، سیدرضا- نجفی ایوکی، علی - لطفی مفرد نیاسری، فاطمه؛ تحلیل و بررسی آرایه متناقض نما در نهج البلاغه، حدیث پژوهی، ش ۹، ص ۲۵۵، سال پنجم، بهار و تابستان ۱۳۹۲.

- میرجلیلی، علی محمد؛ وافی: مبانی و روش‌های فقه الحدیثی در آن، چاپ اول، ناشر: مدرسه عالی شهید مطهری، تهران، ۳۳۲ صفحه، ۱۳۸۷ ش.

- میرجلیلی، علی محمد؛ روش و مبانی فقه الحدیث، ویراستار: محمود الهام‌بخش، چاپ اول، ناشر: دانشگاه یزد، یزد، ۴۵۴ صفحه، ۱۳۹۰ ش.

- میرجلیلی، علی محمد؛ مبانی فهم حدیث از دیدگاه شیخ حرّ عاملی با تأکید بر کتاب «الفوائد الطوسیة»، دو فصلنامه مطالعات قرآن و حدیث، شماره ۱۲، بهار و تابستان ۱۳۹۲، صص ۵-۲۸.

- میرجلیلی، علی محمد؛ راه شناخت علل الحدیث، حدیث پژوهی، پاییز و زمستان ۱۳۹۰، شماره ۶، صص ۷۹-۱۱۴.

- ناصح، علی احمد؛ پژوهشی در اعتبار

محمد علی مهدوی‌راد، دانشگاه تربیت مدرس تهران - ۱۳۸۱ ش.

- نفیسی، زهرا؛ روش علامه شوشتری در نقد سند، علوم حدیث، ش ۱۰، صص ۷۱-۱۰۲، ۱۳۷۷.

- نفیسی، شادی [زهرا]؛ علامه طباطبایی و معیارهای فهم و نقد احادیث اسباب النزول، نشریه تخصصی دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ش ۴ و ۵، صص ۶۹-۱۰۰، ۱۳۸۱.

- نفیسی، شادی [زهرا]؛ معیارهای نقد متن در ارزیابی احادیث، مقالات و بررسیها، ش ۷۰، صص ۱۳-۴۴، مهر ۱۳۸۰.

- نفیسی، شادی [زهرا]؛ معیارهای شناخت احادیث موضوع در «الاخبار الدخیلة»، آینه پژوهش، ش ۵۹، صص ۲۶-۴۳، آذر ۱۳۷۸.

- نقی زاده، حسن؛ فقه الحدیث: راهکارها و نمونه‌ها، ویراستار: مهدی جلالی، چاپ اول، به نشر، مشهد، ۲۰۰ صفحه، ۱۳۹۰ ش.

- نقی‌زاده، حسن، اخبار طینت، مطالعات اسلامی، ش ۷۲، صص ۱۸۳-۲۱۲، تابستان ۱۳۸۵.

- نقی‌زاده، حسن؛ حدوث و قدم نفس در آینه قرآن و حدیث، مطالعات اسلامی، ش ۵۱ و ۵۲، صص ۱۵۳-۱۷۶، بهار و

تابستان ۱۳۸۰.

- نقی‌زاده، حسن - کرمی، فاطمه؛ روایات تفضیل در اصول الکافی، هم ساز یا ناسازگار، علوم حدیث، شماره ۶۴، تابستان ۱۳۹۱، ص ۵۷.

- نقی زاده، حسن - موسوی نیا، سعیده سادات؛ بررسی مصداق "دابة الأرض" در روایات فریقین، علوم حدیث، ش ۵۳، پاییز ۸۸.

- نکونام، محمد رضا؛ صحیفه عشق، قم: ظهور شفق، چاپ اول، ۵۱۹ ص، فارسی.
- نورانی یگانه قمی، محمد علی؛ مجالس الصائمین: شرح خطبة شعبانیه رسول اکرم ﷺ، قم: دارالتفسیر، چاپ اول، ۴۷۳ ص، فارسی.

- والازاده، ابوالفضل - حافظیان، ابوالفضل؛ نگاهی به کتاب «جوامع الکلام فی دعائم الإسلام»، سفینه، ش ۴، صص ۱۱۵-۱۳۶، تابستان ۱۳۸۳.

- هاردی، یاول؛ أحادیث اسلام: درک حدیث، لندن: آی. بی. تاوریس، ترجمه لاتین: traditional of Islam Understanding the Hadith، 320 ص، انگلیسی.

- هاشم زاده، حجت؛ اربعین شیخ بهایی،

حدیث اندیشه، شماره ۱۷، پاییز و زمستان

۱۳۷-۱۴۹، بهار ۱۳۸۲.

۱۳۸۶، ص ۱۱۳.

- همدانی درود آبادی، سید حسین؛ شرح

- هدایی، ابوتراب؛ کتاب و عترت: شرحی

زیارت جامعه کبیره ترجمه الشموس

درباره حدیث ثقلین، مشهد، ۱۳۶۵ ش.

الطالعة، قم، چاپ اول، ۷۲۰ ص، فارسی.

- هزار، علیرضا؛ حدیث عرض دین و

(عنوان متن: الشموس الطالعة من مشارق

مفاد آن، علوم حدیث، ش ۲۷، صص

الزیارات الجامعة).

کتابنامه

۱. جوهری، اسماعیل بن حماد؛ **الصحاح**: تاج اللغة و صحاح العربية، به کوشش احمد بن عبدالغفور عطار؛

چاپ چهارم، دارالعلم للملایین، بیروت، ۱۴۰۷ ق.

۲. سلیمانی، داوود؛ **فقه الحدیث و نقد الحدیث**، روش شناسی نقد و فهم سنت، چاپ اول، فرهنگ و

دانش، تهران، ۱۳۸۵ ش.

۳. _____؛ «بررسی نسبت فقه الحدیث با درایة الحدیث»، **مقالات و بررسیها**، دفتر ۷۲، صص ۵۱-

۶۰، زمستان، ۱۳۸۱.

۴. فیض کاشانی، **الوافی**، بی‌چا، بی‌نا، اصفهان، ۱۳۶۵.

۵. کلینی، محمد بن یعقوب؛ **الکافی**، تحقیق علی اکبر غفاری، دارالکتب الإسلامية، تهران، ۱۳۶۳ ش.

۶. مسعودی، عبدالهادی؛ **روش فهم حدیث**، چاپ اول، انتشارات سمت، تهران، ۱۳۸۴ ش.